

ДОСВІД ВІЙНИ

**стенограми виступів фахівців
на зустрічах «Кола професійної підтримки»
психологів, педагогів і фахівців соціальної роботи
у 2022 році**

ПІДТРИМКА ДІТЕЙ У БОМБОСХОВИЩІ:

Власний досвід фахівців у перший місяць війни

Обговорювалася на другій зустрічі
«Кола професійної підтримки» від 01.04.2022

Виступ А.Й. Якубова (м. Харків)

Попередні зауваження.

1) Терміни «аніматор» або як застарілий «масовик-затійник» у заняттях з дітьми в бомбосховищі не є доречними.

2) У бомбосховищі діти опиняються під неперервним поглядом батьків, що для дітей досить обтяжливо. Тому першим завдання людини, яка займається у такій ситуації з дітьми, є виокремлення у просторі бомбосховища спеціального «магічного», ігрового підпростору. Найкраще це зробити фізично, за допомогою оточуючих предметів – коробки, стрічки, або діти, що сидять колом, спиною до інших.

3) Щодо ляльок. Їх можна створити з підручних речей. Наприклад, платок, що скручується, шарф. Така лялька може «ходити», «танцювати». Інший варіант – окуляри, зажаті між середнім пальцем, долоня, стиснута у кулака, можна додати платок – виходить «бабуля», яка може реагувати, сварити й ін..

4) Що необхідно людині, що приходить до дітей, мати з собою. Листи паперу, олівці, маркери, мотузку, шматок тканини 1,5мх1,5м, тенісні чи пінг-понгові м'ячики з діркою під палець, щонайменше пару надувних кульок.

1-й етап «Включення»

Гра. «Історія міста» (тривалість не більше 35-40 хв.)

Для дітей 7-10 років. Кількість 6-10 учасників.

Мета – втягування дітей в ігровий простір, в якому вони зможуть відчувати себе незалежними від нагляду дорослих, особливо важливо у ситуації фізично замкненому просторі бомбосховищі.

Береться коробка, яка уявляється «містом» чи «замком». Далі діти разом з ведучим наповнюють цю «місцевість» історією. Що у ньому є, які були герої, які відбувалися події? Як місто утворилося?

За ситуацією і можливістю можна на папірцях намалювати цих героїв та наклеїти на палички й далі з ними розігрувати сюжети, які по ходу вигадуються. Найголовніше: у вигадуванні сюжету наявність «мета» подій; малювати героя, якого дитина вигадала сама.

В кінці обов'язкове розвантаження від ведучого – віршик або казка.

2-й етап / цикл «Спостерігач»

Мета – долання роз'єднаності між дітьми

Гра «розвідник»

На столі розкладена мапа або її аналог, на ній розкидані предмети, яких має бути не більше п'яти. Предмети змішуються. Мета – розкласти їх на місця

Гра «автопортрет»

Ведучий просить дітей зробити (написати на папірцях) словесний автопортрет. Після того ведучий збирає описи і пропонує усім намалювати людину за описом, не називаючи і не вказуючи автора опису. А потім за малюнками вгадати, чий то є портрет.

Гра «портрет колом»

Діти сідають колом. Кожна дитина описує портрет когось з учасників. Ця людина має себе відгадати.

3-й етап / цикл «Разом»

Основна спрямованість ігор даного циклу - формування спрямованості на взаємодію, на вміння і бажання розуміти іншого.

Гра «дзеркало»

Двоє учасників стають один проти одного. Один з них ведучий, інший – його віддзеркалення. Завдання «віддзеркалення» повторювати за ведучим дії з найменшою затримкою у часі

Гра «робот»

Двоє учасників – один «оператор», який керує другим учасником «роботом». На території розкидуються усілякі предмети. Оператор дає прості однозначні команди, типу «вправо», «вліво», «крок вперед», «нахилитись», «схопити» і т.д. Завдання зібрати предмети й перенести їх у певне місце

Гра «кулька»

Двоє граючих і надувна кулька, яку ведучий встановлює між двома лобами граючих. Завдання – перенести кульку на певне місце.

Гра «шеренга»

Діти стають в один ряд, закривають очі і за командою ведучого мають повертаються наліво, направо. Завдання за мінімальну кількість команд усі мають повернутися в один бік.

Варіація, що потребує менше місця. Дітям пропонується викинути вгору руку – або кулак, або п'ятерню, або знак «Во!». Завдання те саме, якомога швидше синхронізуватися.

Гра «два барани»

На підлозі позначається / малюється шлях, грає двоє. Завдання – не скинувши один одного у прірву, помінятися на шляху місцями.

4-й етап / цикл «Вигадування»

Гра «складаємо казку»

Діти сідають у коло. Ведучий пропонує усім разом скласти казку, але таким чином, що кожен вимовляє одне речення по черзі за одне коло. Умови такі, по-перше, казка має містити якусь пригоду.

По-друге, герої казки мають бути не тільки позитивні, але й негативні. За два-чотири кола складається казка.

Гра «неправильна казка»

На початку ведучий розповідає / нагадує якусь відому казку, наприклад «Червоний капелюшок». Потім ставимо завдання перед дітьми розповісти цю казку від особи одного з героїв цієї казки, наприклад від Вовка своїм вовчатам. Як розповіла б свою історію Курочка-Ряба.

Інша варіація цієї гри – склеювання, або змінювання початкових умов відомих казок. Наприклад, «25 поросят і сірий вовк», «Карлсон і Змій-Горинич», «Свинка Пепа й Губка-Боб» й т.і.

5-й етап / цикл «Акторські ігри»

Гра «Я – звірушка»

Звертаємося до дітей назвати звір ушку, на яку вони схожі (як варіант, звірушку, яка їм найбільше подобається). Після цього пропонуємо їм перетворитися у цю звірушку. Після того, як діти навчаться «перетворюватися» у обраних ними звірушек, ведучий пропонує показати ту ж саму звірушку, але у конкретній ситуації: коли звірушка боїться, коли хоче їсти, коли радіє, коли соромиться й т.і.

Гра «Перетворитися у предмет» (для дітей 9-10 років й старше)

Пропонуємо предмети «пилосос», «свічка», «пральна машина», «умивальник», «дитячий рюкзак».

Наступним завданням є «оживлення» предмету – як він ходить, який він у різних настроях і т.і.

Гра «Побрехеньки»

Ведучий декламує простий коротенький дитячий віршик на три-чотири рядки. Потім він пропонує цей самий віршик прочитати дітям самостійно, але таким чином, щоб було зрозуміло, що дитині

страшно, що дитині весело, що вона жаліється, скаржиться, що вона втомлена й ін.

Інший варіант гри: взяти / намалювати на різних папірцях смайлики й пропонувати дітям читати віршик від конкретного смайлика.